

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК ГОЛОВНИЙ ІНДИКАТОР ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Національний університет «Одеська політехніка»

Анотація: У статті досліджено поняття «економічної ефективності». Визначені причини економічної ефективності як одного з головних індикаторів діяльності машинобудівного підприємства. Описані стратегії та заходи щодо підвищення економічної ефективності машинобудівного підприємства. Зроблені висновки.

Ключові слова: економічна ефективність, машинобудівне підприємство, прибутковість, ресурси, споживачі, конкурентоспроможність.

Abstract: The article explores the concept of "economic efficiency". The reasons for economic efficiency are identified as one of the main indicators of the activity of a machine-building enterprise. Strategies and measures to increase the economic efficiency of a machine-building enterprise are described. Conclusions are drawn.

Keywords: economic efficiency, machine-building enterprise, profitability, resources, consumers, competitiveness.

Економічний розвиток України супроводжується змінами в суспільному та економічному житті, які впливають на інвестиційно-інноваційні процеси у реальному секторі економіки, що може призвести до дестабілізації. Промисловість виступає як ключова галузь, яка є фундаментом для впровадження науково-технічних змін, економічного росту та соціального прогресу.

Однією з передумов успішного відновлення економіки на шляху зростання є активний розвиток машинобудівного комплексу, який є основою для високотехнологічного оновлення інших галузей промисловості. Машинобудування концентрує близько 20% основних засобів промисловості та виробництва інноваційних товарів з високим рівнем доданої вартості.

Стан та розвиток машинобудівної галузі має важливе значення не тільки для промисловості, але й для економіки в цілому, оскільки потенціал і виробничі можливості цієї галузі є важливими для стратегічної стійкості національної економіки. [1]

Машинобудівна галузь є дуже конкурентною, і ефективне використання ресурсів може забезпечити перевагу перед конкурентами. Підприємство, яке здатне продукувати високоякісні продукти за низькими витратами, може бути успішнішим на ринку. З поширенням глобальних ринків машинобудівні підприємства знаходяться в постійній конкуренції з компаніями з усього світу. Економічна ефективність дозволяє підприємствам ефективно конкурувати на міжнародному ринку.

Суспільство ставить високі вимоги до машинобудівних підприємств у плані сталого розвитку, захисту довкілля та відповідальної виробничої практики. Економічна ефективність дозволяє підприємствам впроваджувати засоби для відповіді на ці вимоги, забезпечуючи при цьому свою прибутковість. [2]

Слово «ефективність» походить від слова «ефект», що в буквальному з латинського «effectus» означає виконання, дія, або від «efficio» - дію, виконую. Згідно з Великим тлумачним словником української мови, ефект – результат, наслідок яких-небудь причин, сил, дій, заходів, а ефективність – характеристика якого-небудь об'єкта (пристрою, процесу, заходу, виду діяльності), що відображає його суспільну користь, продуктивність та інші позитивні якості.

В ринкових умовах поняття «ефективність» тісно пов'язане з використанням фінансово-виробничих ресурсів. Це зумовлено тим, що метою кожного суб'єкта господарювання є отримання найвищого результату, досягнення якого стає можливим за умови оптимального формування й ефективного використання всіх видів ресурсів. Саме тому визначення, які наведено в економічній літературі, зводяться в основному до того, коли ефективність пропонується розглядати як відношення результату діяльності (процесу, операції, проекту) до витрат, що зумовили його отримання. [3]

На думку Савенко В.В., економічна ефективність означає, як ефективно економічна система використовує свої ресурси в порівнянні з отриманими корисними результатами.

Як зазначає Бойко О.Д. економічна ефективність - це концепція, яка відображає, наскільки ефективно використовуються ресурси (такі як праця, капітал, матеріали) для досягнення певних цілей або результатів у галузі економіки. Це може включати в себе різні аспекти, такі як мінімізація витрат, максимізація прибутку, оптимізація виробничих процесів, забезпечення якості продукції та інші. Економічна ефективність є ключовою для успішного функціонування підприємств та економік в цілому, оскільки вона дозволяє досягти більшого рівня продуктивності та використовувати обмежені ресурси ефективно. [4]

Економічна ефективність може вважатися одним з головних індикаторів діяльності машинобудівного підприємства з наступних причин:

1. Прибутковість. Це може бути найочевиднішим показником ефективності. Високий рівень прибутковості свідчить про те, що підприємство успішно використовує свої ресурси, включаючи працю, матеріали та капітал.

2. Вартість виробництва. Машинобудівні підприємства часто стикаються з високими витратами на виробництво. Підтримання низьких витрат і високої якості продукції може свідчити про ефективне використання ресурсів.

3. Якість продукції. Економічна ефективність також може вимірюватися через якість продукції. Якщо продукція відповідає вимогам і задовольняє потреби споживачів, це може призвести до збільшення прибутковості через збільшену довіру споживачів та зменшення витрат на гарантійне обслуговування.

4. Інновації та розвиток продукції. Ефективність може також вимірюватися через здатність підприємства до інновацій та розвитку нових продуктів. Це дозволяє підприємству залишатися конкурентоспроможним на ринку та пристосовуватися до змінних умов.

5. Управління ризиками та оптимізація. Ефективне управління ризиками та оптимізація процесів можуть також свідчити про економічну ефективність підприємства. Це включає в себе ефективне управління запасами, фінансами та ресурсами. [5]

Підвищення економічної ефективності машинобудівного підприємства може бути досягнуте за допомогою різних стратегій та заходів. Деякі із них включають:

1. Оптимізація виробничих процесів. Аналіз та оптимізація виробничих процесів може допомогти знизити витрати на виробництво, збільшити продуктивність праці та покращити якість продукції.

2. Впровадження новітніх технологій. Інвестування у новітні технології дозволить підприємству підвищити продуктивність, знизити витрати на енергію та матеріали, а також покращити якість продукції.

3. Підвищення кваліфікації персоналу. Інвестування у навчання та підвищення кваліфікації працівників допоможе вдосконалити їхні навички та знання, що сприятиме підвищенню продуктивності та якості роботи.

4. Управління ланцюгом постачання. Ефективне управління ланцюгом постачання дозволить оптимізувати запаси, знизити ризики дефіциту матеріалів та скоротити час циклу виробництва.

5. Постійне вдосконалення. Запровадження системи постійного вдосконалення, таких як Lean Manufacturing або Six Sigma, дозволить підприємству постійно покращувати свої процеси та досягати ефективності на вищому рівні.

6. Стратегічне планування та управління ризиками: Розробка стратегічних планів та ефективне управління ризиками допоможе підприємству визначити свої цілі та забезпечити їх виконання, уникаючи негативних наслідків непередбачених обставин.

Ці стратегії можуть бути використані окремо або разом для досягнення підвищення економічної ефективності машинобудівного підприємства. [6]

Таким чином, враховуючи вищезазначене, економічна ефективність виступає як ключовий індикатор успішності діяльності машинобудівного підприємства і допомагає визначити його конкурентоспроможність на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Довгань Л.Є., Мохонько Г.А., Ведута Л.Л. Сучасний стан та проблеми розвитку машинобудівних підприємств України: соціально-економічні аспекти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5580>
2. Савенко В.В. Підходи до визначення економічної ефективності підприємств // Економіка та право, № 10, 2023. – С. 25-29.
3. Чучук Є.В. Теоретична сутність поняття економічна ефективність та ефективність діяльності [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2765>
4. Бойко О.Д. Економічна ефективність підприємств машинобудівної галузі // Менеджер, № 12, 2023. – С. 42-44.
5. Причепя І.В. Проблеми конкурентоспроможного розвитку підприємництва в Україні за сучасних умов / Причепя І.В., Мещерякова Т.К. // Розвиток підприємництва в Україні: теорія, методологія та практика: колективна монографія / Під ред. проф. Непочатенко. – Умань. – 2017. – 244 с.
6. Сучасні проблеми економіки і підприємництва [Текст]: Збірник наукових праць. – Випуск 26. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. – 151 с.

Єпіфанова Ірина Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри Економіки, Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, e-mail: i.n.epifanova@op.edu.ua

Садіков Олександр Олександрович, аспірант, Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, e-mail: sadikov2014@ukr.net

Yepifanova Irina M., PhD in Economics, associate professor of the Department of Economics, Odessa Polytechnic National University, Odessa, e-mail: i.n.epifanova@op.edu.ua

Sadikov Oleksandr O., PhD student Odessa Polytechnic National University, Odessa, e-mail: sadikov2014@ukr.net